

USPEH NESTRANKARSKIH KANDIDATOV NA LOKALNIH VOLITVAH 2006

Boštjan Rogelj

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2,
SI - 1000 Ljubljana, Slovenija
e-mail: bostjan.rogelj@ff.uni-lj.si

*Izvirni znanstveni članek
COBISS 1.01*

Izvleček

Večina novinarskih analiz rezultatov lokalnih volitev 2006, poudarja velik uspeh nestranskih županskih kandidatov in svetniških list. S pričujočo raziskavo smo želeli ugotoviti, ali omenjena trditev drži, ali pa je le posledica nepričakovano dobrih rezultatov nekaterih neodvisnih kandidatov in list v posameznih občinah. V ospredju našega zanimanja so bila naslednja vprašanja: Ali smo bili dejansko priče pomembnemu preobratu v slovenskem političnem prostoru? Ali se lokalne volitve 2006 glede zastopanosti nestranskih list in županov bistveno razlikujejo od prejšnjih volitev? Ali obstajajo pomembne regionalne razlike med posameznimi predeli Slovenije glede zastopanosti nestranskih županov in svetniških list?

Ključne besede: lokalne volitve, geografija volitev, stranke, nestranskih kandidati

SUCCESS OF NONPARTY CANDIDATES ON LOCAL ELECTIONS 2006 IN SLOVENIA

Abstract

According to many commentators, the most important characteristic of 2006 local elections in Slovenia is unexpected success of independent (nonparty) municipality council lists and mayor candidates. In our research, we wanted to find out if these statements are correct or are they just the effect of unexpected success of nonparty candidates and municipality council lists in specific municipalities. Three questions are especially important to us: Are we really witnessing important shift on Slovenian political space? Are the results of 2006 local election really distinguishing from previous election, concerning the success of nonparty municipality council lists and mayor candidates? Are there any essential differences between different regions regarding representation of nonparty mayors and municipality councilors?

Key words: local elections, electoral geography, parties, nonparty candidates.

I. UVOD

Lokalne volitve 2006 so bile četrte po reformi komunalnega sistema leta 1994. Volitve so potekale v 210 občinah. V sedemnajstih občinah – nastalih s preoblikovanjem občinske mreže leta 2006 – so župane in občinske svetnike volili prvič.

Volitve županov in članov občinskih svetov ureja zakon o lokalnih volitvah. Tako svetniki kot župani se volijo na neposrednih, tajnih volitvah. Medtem ko se župane voli po večinskem sistemu, se občinski svetniki, glede na velikost občine volijo po proporcionalnem ali večinskem sistemu.

Glede na predlagatelja lahko kandidate za župane in občinske svetnike razdelimo v dve skupini. Prva so strankarski kandidati. Njihovi predlagatelji so ponavadi občinski odbori političnih strank. Strankarske kandidate lahko kandidirajo posamične stranke ali pa koalicija strank. Druga skupina so nestranski kandidati. V nasprotju s strankarskimi kandidati, ki za kandidiranje potrebujejo le soglasje oziroma nominacijo stranke, morajo nestranski kandidati za svojo kandidaturo pridobiti soglasje določenega števila volivcev v volilni enoti, v kateri kandidirajo. Zakon o lokalnih volitvah (ZLV), ki je bil sprejet leta 1993, je v 68. členu določal, da morajo nestranski kandidati zbrati podpise najmanj 2% volivcev v volilni enoti, vendar ne več kot 2500 podpisov. Omenjeni člen zakona je Ustavno sodišče RS leta 2006 razveljavilo, saj je po njegovem mnenju kršilo načelo enakosti pred zakonom in nestransko kandidate postavljalo v neenakopraven položaj. V isti odločbi je Ustavno sodišče določilo, da je treba za vložitev nestransko kandidature na lokalnih volitvah do sprejetja drugačne ureditve zbrati podpise petnajstih volivcev. S to odločbo se je močno olajšalo vlaganje nestranskih kandidatur, še posebno v občinah z večjim številom prebivalcev.

Lokalne volitve 2006 so postregle z nekaterimi presenetljivimi rezultati. Glavna ugotovitev večine komentatorjev je bila, da so neodvisni oz. nestranski kandidati in liste s svojim uspehom resno omajale vlogo in moč političnih strank. Kot primer so navajali presenetljiv uspeh Zorana Jankovića in njegove nestransko liste v Ljubljani. Jankovića je že v prvem krogu uspelo, s prepričljivo večino (62,99% glasov) zasesti županski položaj, njegova lista pa je dobila absolutno večino v ljubljanskem mestnem svetu (23 od 45 svetniških mest). Uspehi drugih nestranskih kandidatov so bili redkeje ali pa sploh niso bili omenjeni. Dejstvo, da je teza o velikem uspehu nestranskih kandidatov skoraj vselej temeljila na rezultatih volitev v Ljubljani, nas je spodbudila k resnejši in popolnejši analizi uspeha nestranskih kandidatov in list. Zanimalo nas je, kako uspešni so bili nestranski kandidati oziroma ali resnično lahko govorimo o preobratu v slovenskem političnem prostoru. V ta namen smo rezultate primerjali z lokalnimi volitvami 2002. Poleg tega nas je zanimalo, ali obstajajo pomembne regionalne razlike v uspešnosti nestranskih kandidatov. Poleg analize volilnih rezultatov po posameznih statističnih regijah smo ugotavljali razlike med mestnimi in ne-mestnimi občini, med velikimi in majhnimi ter »novimi« in »starimi« občinami.

Analiza rezultatov nestranskih kandidatov in list na lokalnih volitvah 2006 je razdeljena na tri dele. V prvem obravnavamo nekatere teoretične in metodološke probleme povezane, z analizo lokalnih volitev. V drugem delu je predstavljena analiza županskih volitev. Tretji del tvori analiza volitev v občinske oziroma mestne svete.

Osnovni podatki za analizo so rezultati lokalnih volitev 2006, ki so bili pridobljeni na internetni strani Lokalne volitve 2006 (<http://volitve.gov.si/lv2006/index.html>). Podatki

o lokalnih volitvah 2002 so pridobljeni s internetnih strani Statističnega urada Republike Slovenije (<http://www.stat.si/>).

2. METODOLOGIJA

Pred začetkom podrobnejše analize je treba razjasniti termin nestranskih liste oziroma nestranskih kandidati. Glavna razlika med stranskih in nestranskih kandidatom na lokalnih volitvah je v načinu kandidiranja. Medtem ko stranskih kandidate predlagajo politične stranke, ki so uradno registrirane v Republiki Sloveniji, nestranskih kandidate predlagajo skupine volivcev. Namesto termina nestranskih se pogosto – še posebno v medijih – uporablja termin neodvisni. Uporaba slednjega je neustrezna. Prvič zato, ker je najpomembnejša razlika med stranskih in nestranskih kandidati v načinu kandidiranja, ne pa v njihovi politični odvisnosti oziroma neodvisnosti. Drugič pa zato, ker predvideva, da so vsi nestranskih kandidati politično neodvisni, kar pa je seveda ne drži. Tudi na zadnjih volitvah je bilo več kandidatov, ki so bili nominalno nestranskih kandidati – njihovo kandidaturo je vložila skupina volivcev –, dejansko pa so imeli močno podporo ene ali več političnih strank. Najbolj znan primer je dr. France Arhar, ki ga je uradno kandidirala nestranskih lista Zbor za Ljubljano, dejansko pa so tako finančno kot politično njegovo kandidaturo podpirale tri parlamentarne stranke. Zaradi omenjenih razlogov se v članku dosledno uporablja termin nestranskih, ki je ustrežnejši od termina neodvisni.

Poleg nestranskih kandidatov, ki morajo za svojo kandidaturo zbrati podpise vsaj petnajstih volivcev v volilni enoti v kateri kandidirajo, na volitvah nastopajo tudi različne politične stranke. Za potrebe analize smo stranskih kandidate razdelili v tri skupine, in sicer parlamentarne, neparlamentarne in koalicijske. Razlikovanje med parlamentarnimi in neparlamentarnimi se na prvi pogled zdi nesmiselno, vendar pa je natančnejša analiza pokazala bistvene razlike med omenjenima skupinama. Za Slovenijo je značilna relativna stabilnost političnega prostora. Politični prostor na državni ravni, vse od sredine 90. let naprej obvladuje manjše število strank. Rezultati državnoborskih volitev po letu 1991 to potrjujejo. Glavna prednost parlamentarnih strank je v tem, da nenehno nastopajo v medijih, zaradi česar so med volivci veliko bolj prepoznavne kot neparlamentarne. Poleg tega imajo bolj razvejeno mrežo regionalnih in občinskih odborov, kar jim omogoča delovanje na ozemlju celotne države. Nasprotno le redke neparlamentarne stranke delujejo na področju celotne države, večina je bolj regionalno oziroma lokalno usmerjenih. Regionalno in lokalno usmerjene stranke bi lahko razdelili v dve skupini. V prvi so tiste, ki že v imenu izkazujejo svojo regionalno oz. lokalno pripadnost, v drugi pa so tiste, ki jo glede na ime ne moremo opredeliti kot regionalne, vendar delujejo le v nekaterih regijah (ponavadi v regiji, kjer je sedež stranke). Tipični predstavniki prve skupine so Zveza za Primorsko, Zveza za Dolenjsko, Piran je naš, Mladi za Izolo itd... Medtem, ko v drugo skupino lahko uvrstimo stranke Lista za čisto pitno vodo, Zveza poštenih ljudi Slovenije, Republikanci Slovenije, itd... Zaradi naštetega je politična moč neparlamentarnih strank pogosto omejena na manjši prostor – določeno občino oziroma regijo. Iz povedanega je razvidno, da je večina – ne pa vse – neparlamentarnih strank po načinu delovanja bližje nestranskih listam, čeprav so formalnopravno organizirane kot politične stranke.

Koalijski kandidati pomenijo tretjo obliko strankarskega kandidiranja županov in svetnikov na lokalnih volitvah. V tem primeru kandidaturo skupaj vložita dve ali več politični stranki. Na tem mestu je treba opozoriti na razliko med koalijsko kandidaturo in koalijsko podporo. Kandidat je lahko delež podpore koalicije strank, čeprav ga je kandidirala ena sama stranka. Medtem ko je ugotavljanje koalijskih kandidatur zelo preprosto, je ugotavljanje koalijske podpore veliko težje. Koalijska podpora je lahko bolj ali manj jasna – stranka lahko podpre nekoga že s tem, da ne predlaga svojega protikandidata.

Za lokalne volitve v Sloveniji je značilno, da so koalijske kandidature redke, čeprav se župani pa tudi del občinskih svetnikov voli po večinskem sistemu, ki spodbuja k oblikovanju koalicij. Glavni razlog za takšno stanje lahko iščemo v velikem rivalstvu med posameznimi strankami. Poleg tega pa se moramo zavedati prej omenjene razlike med koalijsko kandidaturo in podporo. Število slednjih je veliko večje, še posebno pri drugem krogu županskih volitev. Druga značilnost koalijskih kandidatur je, da ni pravila katere stranke oblikujejo koalicijo. Koalicije se oblikujejo med parlamentarnimi in neparlamentarnimi strankami, med pozicijskimi in opozicijskimi strankami (glede na položaj strank na državni ravni), med “levimi” in “desnimi” strankami.

3. VOLITVE ŽUPANOV

Volitve županov potekajo po sistemu absolutne večine – kandidat mora za izvolitev dobiti absolutno večino veljavnih glasov. Če v prvem krogu noben izmed kandidatov ne dobi absolutne večine, se opravi drugi krog volitev, v katerega se uvrstita kandidata z največjim številom glasov (Zakon o lokalnih volitvah).

Kandidiranje

Na lokalnih volitvah 2006 se je za 210 županskih mest potegovalo 847 kandidatov. Največ kandidatov se je za županski stolček potegovalo v Ljubljani (16), Mariboru (14), Radencih (11) in Kopru (10). V šestnajstih občinah je kandidiral le po en kandidat (glej karto 1). Statistična analiza je pokazala, da obstaja srednje močna povezanost med velikostjo občin in številom kandidatov. Praviloma v večjih občinah (glede na število prebivalcev) kandidira več kandidatov kot v manjših, obstajajo pa tudi izjeme. Tako sta v mestni občini Slovenj Gradec (16779 prebivalcev) kandidirala le dva kandidata, nasprotno pa je v občini Logatec (3356 prebivalcev) kandidiralo devet kandidatov.

Glede na predlagatelja smo kandidate razdelili v štiri skupine: kandidati parlamentarnih strank, neparlamentarnih strank, strankarskih koalicij in nestrankske kandidate. Največ kandidatov za župane so predlagale parlamentarne stranke, in sicer 528 (glej tabelo 2). K temu številu lahko prištejemo še vse koalijske kandidate, saj so kar 30 koalijskih kandidatov (oziroma 69,8%) predlagale koalicije parlamentarnih strank, preostalih 13 kandidatov so kandidirale koalicije parlamentarnih in neparlamentarnih strank.

Neparlamentarne stranke so kandidirale 107 kandidatov v 64 občinah (30,5% vseh občin). Največ kandidatov neparlamentarnih strank je bilo v treh mestnih občinah Ljubljani (10), Mariboru (8) in Kopru (5). Zanimiva je odsotnost koalicij neparlamentarnih strank, saj niti enega župana ni kandidirala koalicija neparlamentarnih strank.

Tabela 1: Vpliv velikosti občin na število županskih kandidatov

Table 1: Influence of the size of municipalities on the number of candidates for mayors

		število kandidatov za župane				
		1 ali 2	3 ali 4	5 ali 6	7 in več	skupaj
velikost občin	<i>mini občine</i> (do 2000 prebivalcev)	19	5	1	0	25
	<i>majhne občine</i> (od 2000 do 5000 prebivalcev)	30	37	19	3	89
	<i>srednje občine</i> (od 5000 do 10000 prebivalcev)	5	23	11	6	45
	<i>velike občine</i> (nad 10000 prebivalcev)	3	13	22	13	51
	<i>skupaj</i>	57	78	53	22	210

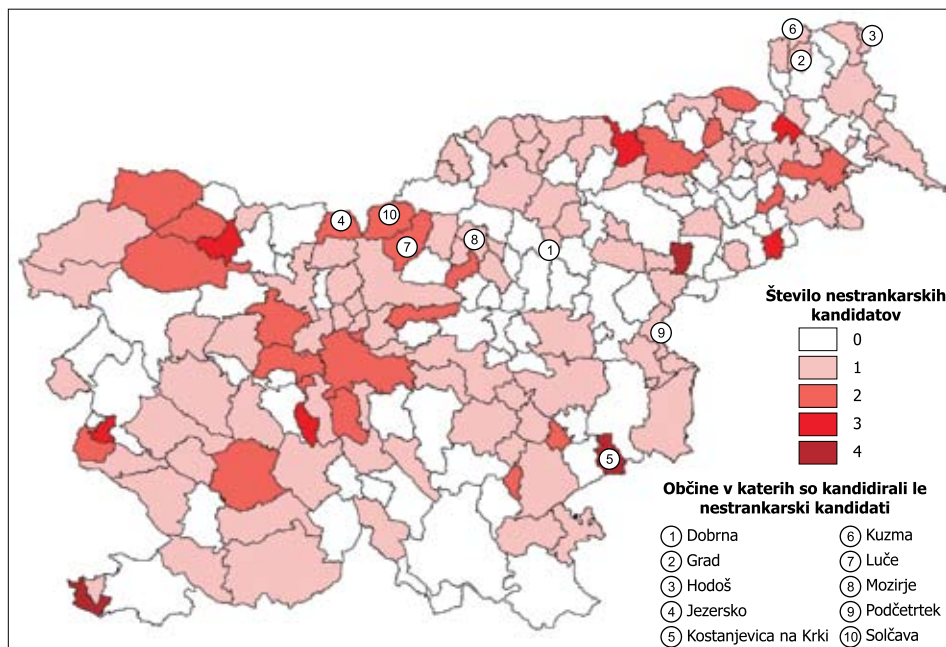
Tabela 2: Število županskih kandidatov in izvoljenih županov glede na predlagatelja

Table 2: Number of candidates and elected mayors according to proposer

predlagatelj	število kandidatov	delež (v %)	izvoljeni župani	delež (v %)
<i>parlamentarne stranke</i>	528	62,3	116	55,2
<i>SDS</i>	120	14,2	27	12,9
<i>SLS</i>	101	11,9	48	22,9
<i>SD</i>	94	11,1	13	6,2
<i>LDS</i>	93	11,0	17	8,1
<i>NSI</i>	80	9,4	9	4,3
<i>SNS</i>	21	2,5	2	1,0
<i>DeSUS</i>	19	2,2	0	0,0
<i>neparlamentarne stranke</i>	106	12,5	5	2,4
<i>koalicije strank</i>	43	5,1	20	9,5
<i>nestranski kandidati</i>	170	20,1	69	32,9
<i>skupaj</i>	847	100,0	210	100,0

Nestranski kandidati so predstavljali slabo petino vseh kandidatov. Sto sedemdeset nestranskih kandidatov je kandidiralo v 126 občinah (60% vseh občin v Sloveniji). Največ, in sicer štirje, so kandidirali v občinah Piran, Makole in Kostanjevica na Krki. V 84 občinah so kandidirali le strankarski kandidati, v 10 pa samo nestranski (glej karto 1).

Karta 1: Število nestranskih kandidatov v posameznih občinah na lokalnih volitvah 2006
 Map 1: Number of nonparty candidates for mayors on local election 2006 by municipalities

V Sloveniji obstajajo opazne regionalne razlike glede števila nestranskih kandidatov (glej karto 2 in tabelo 3; Pri interpretaciji rezultatov po statističnih regijah se je treba zavedati, da na izračunane deleže močno vpliva majhno število občin v regiji, kar še posebno velja za Zasavsko, Posavsko, Obalno-kraško in Notranjsko-kraško regijo.). Najbolj izstopa Zasavska regija, saj niti v eni občini ni kandidiral nestranski kandidat. Podpovprečna zastopanost je značilna tudi za Savinjsko in Podravsko statistično regijo kjer so bili nestranski kandidati prisotni v manj kot polovici občin. Podobno je tudi v statistični regiji Jugovzhodna Slovenija, kjer so volivci v polovici občin lahko izbrali tudi nestranskega kandidata. Na drugi strani izstopa Osrednjeslovenska statistična regija, kjer so bili nestranski kandidati prisotni kar v 80,8% občinah. Malo manjši delež (75%) imata Koroška in Posavska regija. Zelo zanimiva situacija je v Savinjski regiji, kjer imamo v Zgornjesavinjski dolini in Posotelju močno prisotnost nestranskih kandidatov, v osrednjem delu pa so kandidirali le v občinah Laško, Slovenske Konjice, Dobrna in Vitanje.

Nasprotno pa ni pomembnejših razlik povezanosti med velikostjo občine in zastopanostjo nestranskih kandidatov. V vseh štirih razredih (delitev v razrede je predstavljena v tabeli 1) so bili nestranski kandidati prisotni v okoli 60% občin. Takšno stanje lahko pripišemo liberalnejši zakonodaji, oziroma prej omenjeni odločbi Ustavnega sodišča o delni razveljavitvi 68. člena Zakona o lokalnih volitvah. Saj je število podpisov za vložitev kandidature sedaj neodvisno od velikosti občine.

Tabela 3: Regionalne razlike v zastopanosti nestranskih kandidatov na lokalnih volitvah 2006
 Table 3: Regional differences in participation of nonparty candidates on local elections 2006

	skupaj	občine brez nestranskih kandidatov	občine z nestranskih kandidatov	delež občine z nestranskih kandidatov
Zasavska	3	3	0	0,0
Savinjska	33	17	16	48,5
Podravska	41	21	20	48,8
JV Slovenija	20	10	10	50,0
Gorenjska	18	7	11	61,1
Notranjsko-kraška	6	2	4	66,7
Pomurska	27	9	18	66,7
Goriška	13	4	9	69,2
Obalno-kraška	7	2	5	71,4
Posavska	4	1	3	75,0
Koroška	12	3	9	75,0
Osrednjeslovenska	26	5	21	80,8
SKUPAJ	210	84	126	60,0

Zanimivo je, da so nestranskih kandidati, kandidirali le v petih od enajstih mestnih občin. Po dva v Ljubljani in Mariboru, ter po eden v Kranju, Novem mestu in Slovenj Gradcu. V drugih mestnih občinah so se za župansko mesto potegovali le stranskih kandidati. Omenjeno dejstvo si lahko razlagamo na eni strani s problemom organiziranja učinkovite predvolilne kampanje v večjih skupnostih, na drugi pa z večjo prisotnostjo kandidatov neparlamentarnih strank v mestnih okoljih. Od 86 kandidatov za župane mestnih občin so jih kar 35 (40,7%) predlagale neparlamentarne stranke, kar je neprimerno več od državnega povprečja (glej tabelo 2).

Na koncu pregleda kandidature je treba poudariti še eno skupino občin, ki glede števila nestranskih kandidatov še posebno odstopa od državnega povprečja, in sicer t.i. "nove občine". V to skupino uvrščamo sedemnajst občin, ki so nastale leta 2006. Zanje velja nadpovprečno visoka zastopanost nestranskih kandidatov na županskih volitvah. Slednji so predstavljali 41% vseh kandidatov v omenjenih občinah (za državno povprečje glej tabelo 2), prisotni pa so bili v vseh občinah razen Sveti Tomaž.

Rezultati županskih volitev

Pred natančnejšo analizo uspešnosti nestranskih kandidatov so predstavljene nekatere splošne značilnosti rezultatov županskih volitev. Izmed 210 županov, jih je bilo 138 (65,7%) izvoljenih v prvem, preostalih 72 (34,3%) pa v drugem krogu volitev. Ponovno je bilo izvoljenih 128 (61%) županov, v 65 občinah (31%) je župansko mesto zasedel nov kandidat. V 17 občinah so župana volili prvič.

Sto šestnajst (55,2) novih županov prihaja iz vrst parlamentarnih stranke, 69 (32,9%) je nestranskih kandidatov, 20 županov je koalicijskih kandidatov, le 5 novih županov pa so predlagale neparlamentarne stranke (glej tabelo 2 in karto 3). Med strankami je bila najuspešnejša SLS - Slovenska ljudska stranka z 48 župani (poleg tega je sodelovala pri kandidaturi osmih izvoljenih koalicijskih kandidatov), sledi ji SDS - Slovenska demokratska stranka (27 županov + 7 koalicijskih županov) ter LDS - Liberalna demokracija Slovenije (17 županov + 7 koalicijskih županov). Demokratična stranka upokoјencev (DeSUS) je edina parlamentarna stranka brez samostojnega župana, je pa sodelovala pri kandidaturi štirih izvoljenih koalicijskih kandidatov.

Kandidati neparlamentarnih strank niso bili uspešni, saj jim je pripadlo le pet županskih stolčkov. Regionalno gledano izstopajo tri obalne občine. V Kopru je zmagal Boris Popovič (Koper je naš), v Izoli Tomislav Klokočovnik (Izola je naša) in v Piranu Tomaž Gantar (Piran je naš). Preostali dve občini z županom iz vrst neparlamentarnih strank sta Preddvor in Ajdovščina. Poudariti je treba, da omenjene neparlamentarne stranke z izjemo Narodne stranke dela, ki je kandidirala Marjana Poljšaka v Ajdovščini, delujejo le na območju ene občine in so tako po načinu delovanja bliže nestranskih listam kot pa političnim strankam.

Tabela 4: Rezultati lokalnih volitev 2006 in 2002

Table 4: Results of local election 2006 and 2002.

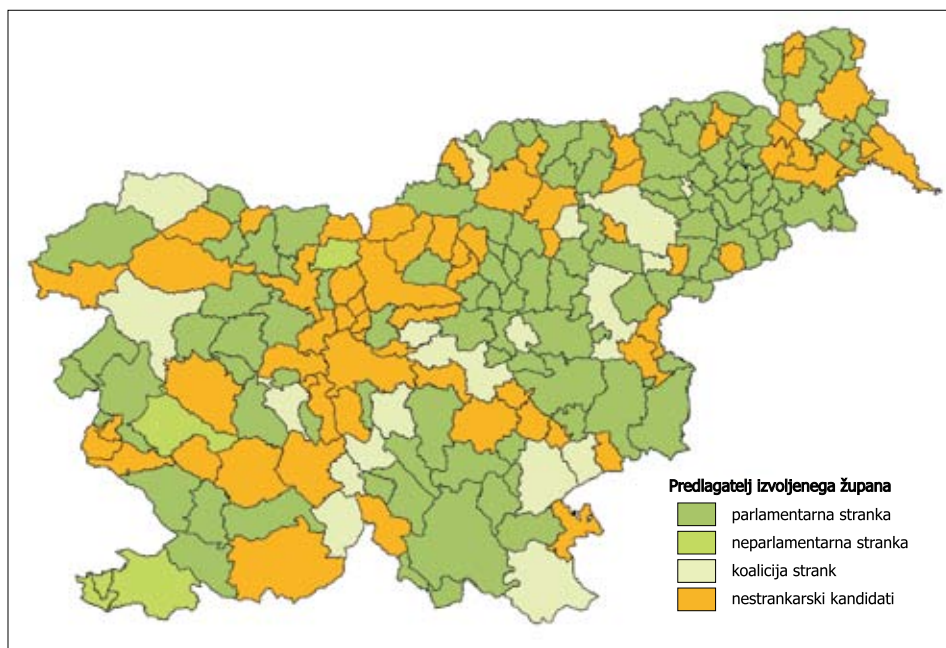
	število županov 2006	delež (v %)	število županov 2002	delež (v %)
parlamentarna stranka	116	55,2	107	55,4
neparlamentarna stranka	5	2,4	2	1,0
koalicija strank	20	9,5	25	13,0
nestranskih kandidat	69	32,9	59	30,6
skupaj	210	100,0	193	100,0

V nasprotju s kandidati neparlamentarnih strank so bili nestranskih kandidati zelo uspešni. Kljub temu, da so pomenili le petino vseh županskih kandidatov, so zasedli kar 69 oziroma tretjino županskih mest. Osemtrideset nestranskih županov je bilo ponovno izvoljenih, 31 jih je položaj zasedlo prvič. Kljub velikemu deležu nestranskih županov pa vseeno ne moremo trditi, da so lokalne volitve 2006 prelomne. Primerjava z lokalnimi volitvami 2002 sicer pokaže, da se je število nestranskih županov povečalo za deset, vendar pa je njihov delež, zaradi večjega števila občin, ostal približno enak (glej tabelo 4). Iz tega lahko sklepamo, da je – če gledamo Slovenijo kot celoto – trditev o velikem uspehu nestranskih kandidatov oziroma izgubi moči političnih strank prenačljiva. Politične stranke imajo v rokah še vedno več kot dve tretjini vseh županskih mest, od tega jih večina odpade na parlamentarne stranke oziroma koalicije parlamentarnih strank (glej tabelo 4).

Karta 2: Novoizvoljeni župani glede na predlagatelja kandidature

Map 2: Newly elected majors according to proposer

Slika je malo drugačna, če si pogledamo položaj po posameznih statističnih regijah (glej tabelo 5). V treh regijah, Osrednjeslovenski, Notranjsko-kraški in Pomurski, delež nestranskih županov občutno presega državno povprečje. Izstopa predvsem prva, kjer so bili nestranski župani izvoljeni v več kot polovici vseh občin. Izredno pomembno je tudi, da Ljubljano kot največjo in najpomembnejšo občino v državi vodi nestranski župan. Nasprotno je delež nestranskih županov v Zasavski, Obalno-kraški in Podravski regiji daleč od državnega povprečja. Posebnost je Zasavska regija, kjer nestranski kandidati sploh niso kandidirali.

Primerjava lokalnih volitev 2006 in 2002 (glej tabelo 5) pokaže, da je v štirih regijah – Notranjsko-kraški (3 nestranski župani), Koroški (4), Podravski (7) in Zasavski (0) – število nestranskih županov ostalo nespremenjeno. Kljub temu je v Podravski regiji zaradi večjega števila občin prišlo do zmanjšanja njihovega relativnega deleža (za 3,5 odstotne točke). V petih regijah se je povečalo število nestranskih županov (Osrednjeslovenska, Pomurska, Goriška, JV Slovenija ter Posavska). Izstopa predvsem JV Slovenija, kjer se je njihovo število povečalo za štiri oziroma 23,7 odstotne točke. Zmanjšanje nestranskih kandidatov beležimo v treh regijah – Obalno-kraški, Savinjski in Gorenjski. V prvi sta bila izvoljena dva nestranska kandidata manj, v drugih dveh pa eden. Dejansko je bil v Obalno-kraški regiji izvoljen le en nestranski župan manj, saj je Boris Popovič ponovno izvoljen župan Kopra, na volitvah 2002 kandidiral kot nestranski kandidat, na zadnjih volitvah pa

kot kandidat neparlamentarne stranke Koper je naš. V Savinjski regiji je treba omeniti občine v Zgornjesavinjski dolini, saj so bili v vseh izvoljeni nestranskarški župani.

Tabela 5: Rezultati nestranskarških kandidatov na lokalnih volitvah 2002 in 2006.

Table 5: Nonparty candidates results on local elections 2002 and 2006.

	Volitve 2002		Volitve 2006		sprememba deleža 2002-2006
	nestranskarški župani	delež	nestranskarški župani	delež	
Osrednjeslovenska	11	44,0	14	53,8	+9,8
Notranjsko-kraška	3	50,0	3	50,0	0,0
Pomurska	10	38,5	13	48,1	+9,6
Goriška	3	25,0	5	38,5	+13,5
Gorenjska	7	41,2	6	33,3	-7,9
Koroška	4	33,3	4	33,3	0,0
JV Slovenija	1	6,3	6	30,0	+23,7
Savinjska	10	31,3	9	27,3	-4,0
Posavska	0	0,0	1	25,0	+25,0
Podravska	7	20,6	7	17,1	-3,5
Obalno-kraška	3	42,9	1	14,3	-28,6
Zasavska	0	0,0	0	0,0	0,0
Slovenija	59	30,6	69	32,9	2,3

Na uspešnost nestranskarških kandidatov delno vpliva tudi velikost občin. Delež nestranskarških županov je največji v občinah z do 2000 prebivalcev (od 25 občin jih ima 10 oziroma 40% nestranskarške župane). Z večanjem števila prebivalcev se delež nestranskarških županov manjša. V občinah, ki imajo od 2000 do 5000 prebivalcev, je njihov delež 37,1% (od 89 občin jih ima 33 nestranskarške župane), v občinah od 5000 do 10000 prebivalcev se njihov delež spusti na 28,9% (od 45 občin jih ima 13 nestranskarške župane). Najmanjši delež 25,5% imajo občine z več kot 10000 prebivalci (od 51 občin jih ima 13 nestranskarške župane).

Nestranskarški kandidati so bili uspešni v treh od enajstih mestnih občin – Ljubljana, Kranj in Slovenj Gradec. V nemestnih občinah je bila njihova uspešnost skladna z državnim povprečjem.

Enako kot pri analizi kandidatur je tudi pri volilnih rezultatih treba izpostaviti t.i. »nove občine«, ki glede uspešnosti nestranskarških kandidatov močno izstopajo iz državnega povprečja, saj so bili slednji izvoljeni kar v 10 od 17 občin (58,8%). Med razlogi za takšno stanje bi izpostavili dva. Prvič, zaradi »mladosti« občin, strankam še ni uspelo oblikovati lokalnih stranskarških struktur. Drugič, za nastanek novih občin so večinoma zaslužne nestranskarške lokalne civilne iniciative. Le-te so na volitvah kandidirale svoje kandidate. Gledano z vidika rezultatov županskih volitev bi lahko dejali, da so si politične stranke (še posebno parlamentarne) z ustanavljanjem novih občin naredile medvedjo uslugo, saj je njihov vpliv v novih občinah omejen.

4. VOLITVE V OBČINSKE/MESTNE SVETE

Poleg županov se na lokalnih volitvah volijo tudi člani občinskih svetov – občinski svetniki. Občinski svet je najvišji organ odločanja v občini (Zakon o lokalni samoupravi, 1993). Glede na velikost občine lahko občinski svet šteje od 7 do 45 članov. V občinah, katerih občinski svet šteje manj kot 12 članov, se svetniki volijo po sistemu relativne večine. V občinah, kjer občinski svet šteje 12 ali več članov, pa se svetniki volijo po proporcionalnem sistemu (D'Hondtov sistem). V Sloveniji potekajo lokalne volitve po proporcionalnem sistemu v 150 občinah, po večinskem pa v 60.

Zaradi enakopravnije zastopanosti vseh delov občine v občinskem svetu so nekatere občine razdeljene na več volilnih enot. Delitev na več volilnih enot vpliva tako na kandidiranje kot na volilne rezultate. Posebnost kandidiranja v občinah razdeljenih na več volilnih enot, je v tem, da kandidatom ni treba kandidirati v vseh volilnih enotah, kandidaturo pa je treba vložiti v vsaki volilni enoti posebej. Slednje je pomembno predvsem za nestranskih kandidate, ki morajo – če želijo kandidirati v vseh volilnih enotah – v vsaki volilni enoti zbrati predpisano število podpisov volivcev.

V občinah, ki so razdeljene na več volilnih enot in imajo proporcionalni volilni sistem, se mandati delijo na dveh ravneh. Najprej na ravni volilnih enot, ostanek mandatov pa na občinski ravni. Pri tem lahko pri delitvi mandatov na občinski ravni sodelujejo le liste, ki so kandidirale v dveh ali več volilnih enotah. Zato imajo liste, ki kandidirajo le v eni volilni enoti, manjše možnosti za pridobitev mandata. Omenjeno določilo največkrat prizadene nestranskih liste, ki pogosto kandidirajo le v eni volilni enoti.

Kandidiranje

Na lokalnih volitvah 2006 se je za 3351 mest v občinskih svetih potegovalo 26.658 kandidatov. Parlamentarne stranke so kandidirale 16.641 oziroma 62,4% vseh kandidatov, neparlamentarne stranke 4.533 (17%), 5.296 (19,9%) kandidatov je bilo nestranskih in le 188 (0,7%) kandidatov je bilo koalicijskih.

Nestranski kandidati lahko svojo kandidaturo vložijo na dva načina, in sicer prek nestranskih liste ali pa samostojno. V prvem primeru skupina najmanj petnajstih volivcev oblikuje listo kandidatov, le-ta pa oblikuje svojo listo kandidatov. Pri samostojni kandidaturi mora vsak kandidat posebej zbrati podpise najmanj petnajstih volivcev. Prva oblika kandidiranja je značilna predvsem za občine s proporcionalnim volilnim sistemom, druga pa večinoma v občinah z večinskim prebivalstvom. Največ nestranskih list je kandidiralo v Mariboru (20), Lendavi (10), Novi Gorici (10) in Postojni (10).

Solčava je edina občina, v kateri ni kandidiral niti en kandidat parlamentarnih strank. V vseh drugih občinah so parlamentarne stranke kandidirale vsaj enega kandidata. V največ občinah je svoje kandidate kandidirala SDS, in sicer v 202 (v 199 samostojno, v 3 koalicijsko), sledi ji SLS s 197 občinami (194 samostojno, 3 koalicijsko) in LDS s 188 občinami (vse samostojno). Med parlamentarnimi strankami izstopa SNS, ki je svoje kandidate kandidirala le v 72 občinah. Neparlamentarne stranke so bile prisotne v 143 občinah (v največ občinah so kandidirale Stranka mladih Slovenije, Aktivna Slovenija in Zeleni).

Nestranski kandidati so kandidirali v 186 občinah (88,6% vseh občin) (glej karto 3). Podobno kot pri kandidiranju nestranskih kandidatov za župane tudi pri kandidatih za člane občinskih svetov obstajajo pomembne regionalne razlike. Nestranski kandidati so podpovprečno zastopani v Podravski (le v 80,5% občin), Savinjski (81,8%) in Pomurski (85,2%) statistični regiji. Nasprotno so bili v Osrednjeslovenski, Obalno-kraški in Posavski regiji nestranski kandidati prisotni v vseh občinah. V vseh ostalih regijah imamo po eno občino kjer ni bilo nestranskih kandidatov na volitvah v občinski svet.

Velikost občin ni bistveno vplivali na kandidiranje nestranskih kandidatov. Delno izstopajo le največje občine (nad 10.000 prebivalcev), kjer so nestranski kandidati kandidirali v 48 od 51 občin (94,1%). Prav tako ni večjih razlik med različnimi volilnimi sistemi. Tako v občinah z večinskim kot proporcionalnim sistemom so bili nestranski kandidati prisotni v 88% občin. Nestranske liste so bile prisotne v vseh mestnih občinah in v 87,9% nemestnih. Ponovno je treba poudariti nove občine, kjer so bili nestranski kandidati prisotni v 16 od 17 občin (94,1%).

Rezultati volitev v občinske svete

Od 3351 mest v občinskih svetih jih je 2535 oziroma 75,6% pripadlo kandidatom parlamentarnih strank (glej tabelo 6). Sledijo jim nestranski kandidati, ki so zasedli 600 mest (17,9%), kandidati neparlamentarnih strank so zasedli 196 mest (5,8%), le 23 mest (0,7%) pa je pripadlo koalicijskim kandidatom. Med parlamentarnimi strankami je bila najuspešnejša SDS, saj so njeni kandidati zasedli več kot petino mest v občinskih svetih. Sledijo ji LDS, SLS in SD. SNS je bila med parlamentarnimi strankami najmanj uspešna, vendar je njen neuspeh povezan z majhnim številom občin, v katerih je kandidirala. Parlamentarne stranke so bile uspešnejše v občinah s proporcionalnim volilnim sistemom, kjer so zasedle 78,3% mandatov v občinskih svetih. V občinah z večinskim sistemom je bil njihov delež malo nad 60%.

Šesto nestranskih svetnikov je zastopanih v 150 slovenskih občinah, kar pomeni 71,4% vseh občin. V 60 občinah ni niti enega nestranskega svetnika. Nestranski svetniki so bili uspešnejši v občinah z večinskim volilnim sistemom, kjer so dobili kar 33,6% vseh mandatov, v nasprotju z občinami s proporcionalnim sistemom, kjer so dobili le 14,9% mandatov. Omenjena razlika je na eni strani, posledica različnega načina glasovanja. Večinski volilni sistem je bolj personaliziran, saj volivci glasujejo za natančno določenega kandidata, ne pa za neko listo kandidatov. Na drugi strani pa na uspešnost nestranskih kandidatov vpliva tudi velikost občin. V manjših občinah – v katerih se voli po večinskem sistemu –, je lažje organizirati volilno kampanjo, prepoznavnost kandidatov ter s tem njihova možnost za izvolitev veliko večja kot v večjih.

Regionalno gledano obstajajo velike razlike v zastopanosti nestranskih svetnikov v občinskih svetih (glej tabelo 7). Situacija je zelo podobna tisti pri županskih volitvah. Najbolj izstopajo občine v Zasavski regiji, kjer ni niti enega nestranskega svetnika. Močno pod državnem povprečjem sta tudi Podravska regija, kjer so prisotni le v dobri polovici občin, in Savinjska regija, kjer so prisotni v slabih dveh tretjinah občin. Z nadpovprečnim deležem se ponaša predvsem Osrednjeslovenska regija.

Tabela 6: Število in delež kandidatov za občinske svete glede na predlagatelja
 Table 6: Number and share of council candidates according to proposer

predlagatelj	volitve 2006		volitve 2002	
	št. občin	%	št. občin	%
parlamentarne stranke	2532	75,6	2603 (2483)	81,2 (77,5)
SDS	682	20,4	444	13,9
LDS	559	16,7	795	24,8
SLS	473	14,1	485	15,1
SD	386	11,5	282	8,8
NSi	227	6,8	285	8,9
DeSUS	154	4,6	150	4,7
SNS	51	1,5	42	1,3
neparlamentarne stranke	196	5,8	80 (200)	2,5 (6,2)
koalicija strank	23	0,7	17	0,5
nestranski kandidati	600	17,9	505	15,8
skupaj	3351	100	3205	100

V primerjavi z volitvami 2002 (glej tabelo 7) se je število nestranskih svetnikov povečalo za 95 (s 505 na 600). Relativno gledano se je njihov delež povečal za 2,1 odstotne točke (s 15,8% na 17,9%). Kljub rasti pa ne bi mogli govoriti o revolucionarnih spremembah oziroma o zgodovinskem preobratu in zatonu strank. Delež občin z nestranskimi svetniki je ostal tako rekoč nespremenjen. Leta 2002 je znašal 71% (137 od 193 občin), štiri leta pozneje pa znaša 71,4% (150 od 210 občin).

Rast števila nestranskih svetnikov beležijo vse statistične regije razen Pomurske in Obalno-kraške. Medtem, ko je v prvi prišlo do manjšega upada (s 57 na 53 svetnikov), je bil v drugi upad veliko večji (s 33 na 19 svetnikov). Vzrok zanj je oblikovanje treh lokalnih strank Koper je naš, Izola je naša in Piran je naš, v katere se je včlanil del nestranskih svetnikov, poleg tega pa so omenjene stranke v vseh treh obalnih občinah dosegle dober volilni rezultat. Največjo rast nestranskih svetnikov dosega Osrednjeslovenska regija. Ta je v prvi vrsti posledica uspeha Liste Zorana Jankovića v Ljubljani in nekaterih nestranskih list v sosednjih občinah (Ig, Vodice, Trzin, Dol, ...). Omenjen porast – iz 83 na 135 nestranskih svetnikov – je verjetno pripeljala do teze o zmanjšanju vloge in moči političnih strank, ki je nastala po zadnjih lokalnih volitvah.

Tezi o velikih spremembah nasprotuje tudi primerjava deležev nestranskih svetnikov v občinskih svetih po volitvah 2006 in 2002. V 56 občinah (26,7%) je delež ostal enak, v 67 (31,9%) je prišlo do padca, v 70 (33,3%) pa do rasti njihovega deleža (17 občin je novih). Najbolj je delež upadel v Kopru (za 37,9 odstotne točke), Dobrovniku (za 30,6 odstotne točke) in Selnici ob Dravi (za 26,7 odstotne točke). Najbolj pa je narasel v Podlehniku (za 57,1 odstotne točke), Ljubljani (za 42,2 odstotne točke), Log-Drageru (za 37,7 odstotne točke), Dornavi (za 36,4 odstotne točke) in Mozirju (za 30,8 odstotne točke). Če pogledamo položaj na ravni statističnih regij, izstopata predvsem dve regiji Osrednjeslovenska in Podravska. V

prvi se je, kar v 16 občinah (64% vseh občin v regiji) povečal delež nestranskih svetnikov. Nasprotno se je zgodilo v Podravski regiji, kjer je v 15 občinah (42,9% vseh občin v regiji) njihov delež upadel. V ostalih regijah je bilo razmerje med številom občin, kjer je delež upadel, in tistimi, v katerih je narasel, približno enako.

Tabela 7: Rezultati lokalnih volitev 2002 in 2006

Table 7: Results of local elections 2002 and 2006

statistična regija	volitve 2002			volitve 2006			sprememba števila 2002- 2006
	št. občin	št. občin z nestranskih svetniki	število nestranskih svetnikov	št. občin	št. občin z nestranskih svetniki	število nestranskih svetnikov	indeks 2002/2006
Zasavska	3	0	0	3	0	0	-
Obalno-kraška	7	7	33	7	6	19	58
Pomurska	26	17	57	27	21	53	93
Notranjsko-kraška	6	5	29	6	5	30	103
Podravska	35	23	71	41	23	75	106
Posavska	3	3	12	4	3	13	108
Koroška	11	9	25	12	10	28	112
Goriška	12	9	28	13	9	32	114
Gorenjska	17	12	65	18	13	75	115
Savinjska	32	19	62	33	21	76	123
JV Slovenija	16	11	40	20	16	64	160
Osrednjeslovenska	25	22	83	26	23	135	163
Slovenija	193	137	505	210	150	600	119

Da bi ugotovili, kakšen vpliv imajo nestranski svetniki na sprejemanje odločitev v občinskih svetih smo občine razdelili v pet razredov glede na njihov delež v občinskih svetih (glej karto 3).

V prvem so tiste brez nestranskih svetnikov. Za občine uvrščene vanj je značilna velika heterogenost. V njem najdemo tako velike (npr. Velenje, Koper, Trbovlje, Slovenska Bistrica), kot male občine (npr. Osilnica, Dobje, Kobilje), mestne in nemestne občine, občine z večinskim in proporcionalnim sistemom.

V drugem so tiste, v katerih imajo nestranski svetniki do 10% mandatov, zato nimajo večjega vpliva na odločanje. V njem so občine s proporcionalnim sistemom, z enim ali dvema nestranskih svetnikoma (npr. Moravče, Bovec, Piran, Brežice).

V tretjem razredu so občine, ki imajo od 10% pa do manj kot 25% nestranskih svetnikov v občinskem svetu. Tudi v teh občinah je vpliv nestranskih svetnikov majhen. V grobem bi lahko občine v tem razredu razdelili v tri skupine. Prvo sestavljajo občine z večinskim sistemom, ki imajo enega oziroma dva nestranskih svetnika (primeri: Žetale, Sodražica, Odranci), drugo manjše občine s proporcionalnim sistemom z dvema nestranskih svetnikoma (primeri: Brezovica, Poljčane, Lovrenc na Pohorju), tretjo pa večje občine s proporcionalnim sistemom, ki imajo tri ali več nestranskih svetnikov (primeri: Maribor, Kamnik, Domžale).

V četrtem razredu so občine s 25 do manj kot 50% nestranskih svetnikov. V slednjih imajo nestranski svetniki že zelo pomemben vpliv na odločanje, vendar ni nujno, da so najmočnejša skupina v občinskem svetu. Njihov vpliv je manjši, če mandati pripadajo različnim listam. Tudi v tem razredu najdemo med seboj zelo različne občine, nekatere so manjše z večinskim volilnim sistemom (primeri: Bloke, Razkrižje, Ljubno), spet druge so večje s proporcionalnim volilnim sistemom (primeri: Dolenjske Toplice, Komenda, Šoštanj, Nova Gorica).

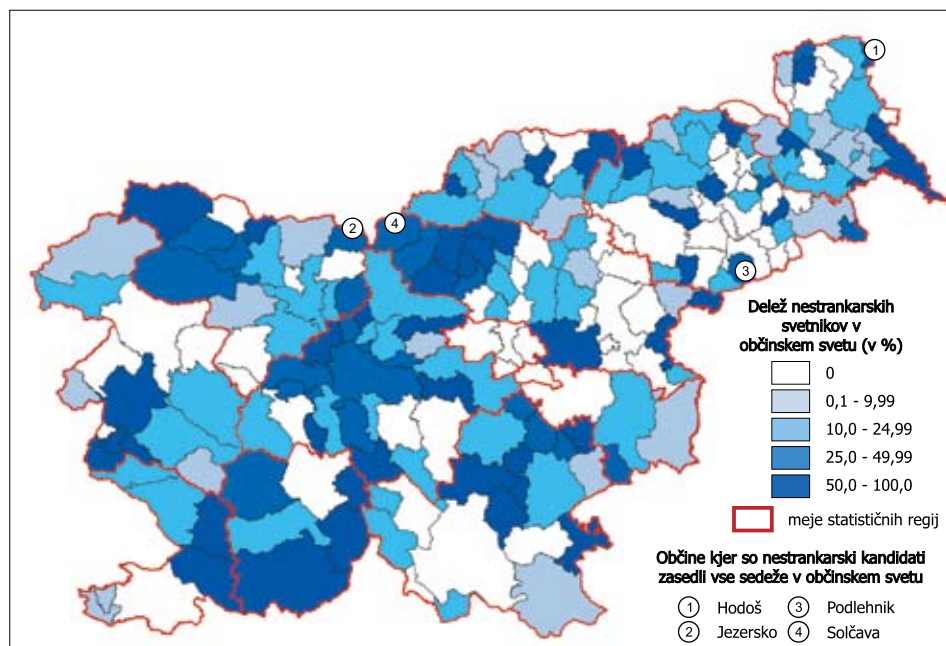
V zadnjem, petem razredu so občine, kjer nestranski svetniki zasedajo 50% in več sedežev v občinskem svetu. Izstopajo občine Hodoš, Jezersko, Podlehnik in Solčava – vse imajo večinski volilni sistem in zelo malo prebivalcev – v katerih je celotni občinski svet sestavljen iz nestranskih svetnikov. Absolutna večina nestranskih svetnikov v občinskem svetu slednjim omogoča popoln nadzor nad sprejemanjem odločitev. Vendar se je treba zavedati, da je delež v večini primerov razdeljen na več nestranskih list oziroma samostojnih nestranskih kandidatov ter da ti pogosto ne delujejo enotno. Le v šestih občinah – Ljubljani, Jezerskem, Svetem Andražu v Slovenskih goricah, Središču ob Dravi, Solčavi in Podlehniku – ima ena nestranska lista absolutno večino v občinskem svetu. Kot vidimo, gre z izjemo Ljubljane za manjše občine z večinskim volilnim sistemom. V tej luči je uspeh Liste Zorana Jankovića še toliko bolj izstopajoč.

Da bi ugotovili ali drži teza o velikih spremembah na slovenskem političnem prizorišču smo podrobneje analizirali spremembe v številu in deležih občin v posameznih razredih med lokalnimi volitvami 2002 in 2006. V kolikor omenjena teza drži, potem bi pričakovali, da se je delež občin v zadnjih dveh razredih povečal, v prvem pa zmanjšal. Primerjava je pokazala, da je delež občin v prvem razredu ostal nespremenjen. Leta 2002 je bilo v tem razredu 29% občin, leta 2006 pa 28,6%. Enako velja tudi za četrti razred, v katerem je bilo leta 2002 20,2% občin, leta 2006 pa 21%. Zato pa je do občutnejše rasti prišlo v petem razredu, delež občin v tem razredu se je povečal s 7,2% na 12,9%. Omenjena rast gre predvsem na račun novonastalih občin, saj je kar 7 od 17 »novih občin« v petem razredu.

Na splošno je značilno, da v zadnjem razredu prevladujejo majhne občine z manj kot 5000 prebivalci (takih je več kot 70% občin v tem razredu). Izmed 27 občin, ki se nahajajo v njem, imajo le tri več kot 10000 prebivalcev (Ljubljana, Log Dragomer in Postojna). Regionalno gledano jih je največ v Osrednjeslovenski regiji (Ljubljana z okolico), Gorenjski regiji, JV Sloveniji in v Zgornjesavinjski dolini (glej karto 3). Iz karte 3 je razvidno, da z izjemo Ljubljane in okoliških občin večina občin v petem razredu leži na perifernih območjih. Med mestnimi občinami imata le Ljubljana in Nova Gorica več kot 25% nestranskih svetnikov v občinskem svetu. Omenjene ugotovitve še dodatno potrjujejo že prej omenjeno trditev, da je

teza o prelomnosti lokalnih volitev 2006 nastala pod vplivom volilnih rezultatov v Ljubljani in zanemarja rezultate v ostalih delih Slovenije.

Karta 3: Delež nestranskih svetnikov v občinskih svetih po lokalnih volitvah 2006
Map 3: Share of nonparty council members after local elections 2006

5. ZAKLJUČEK

Glavni namen pričujoče analize je bil preveriti tezo o velikem preobratu v slovenskem političnem prostoru na lokalnih volitvah 2006. V uvodu smo si postavili tri vprašanja: Ali smo bili dejansko priče pomembnemu preobratu v slovenskem političnem prostoru? Ali se lokalne volitve 2006 glede zastopanosti nestranskih list in županov bistveno razlikujejo od prejšnjih volitev? Ali obstajajo pomembne regionalne razlike med posameznimi predeli Slovenije glede zastopanosti nestranskih županov ter svetniških list?

Natančnejša analiza rezultatov lokalnih volitev 2006 je pokazala, da slednje niso bile tako prelomne, kot so prikazovali številni politični komentatorji. Z analizo smo zavrnili tezo o velikem uspehu nestranskih kandidatov oziroma pomembnem preobratu na slovenskem političnem prizorišču. Res je sicer, da imajo nestranski kandidati pomembno vlogo na lokalnem političnem prizorišču – zasedajo namreč 32,9% županskih mest in 17,9% mest v občinskih svetih –, vendar pa se njihov delež v primerjavi z lokalnimi volitvami 2002 ni bistveno spremenil. Če primerjamo njihove dosežke na lokalnih volitvah 1994, 1998, 2002

in 2006 ugotovimo, da delež nestranskih županov in svetnikov narašča vse od leta 1994. Na prvih lokalnih volitvah leta 1994 je iz nestranskih vrst prišlo le 19,7% županov in 9,4% svetnikov (SURS, 2007). Ta delež se je leta 1998 povečal na 24,1% oziroma 11,7%. Do najvišje rasti pa je prišlo na lokalnih volitvah 2002, ko je delež nestranskih svetnikov narasel na 17,1%, delež nestranskih županov pa na 30,6% (SURS, 2007). Tudi na zadnjih volitvah se je delež nestranskih svetnikov in županov povečal, vendar je bila rast občutno manjša kot na prejšnjih volitvah. Trditve o izredno močnem preboju neodvisnih kandidatov in o krizi strankarstva (Babič, 2006), so torej v nasprotju z dejanskimi rezultati.

Medtem ko za celotno državo velja, da se glede uspeha nestranskih kandidatov lokalne volitve 2006 bistveno ne razlikujejo od prejšnjih volitev, pa hkrati velja, da obstajajo pomembne regionalne razlike med posameznimi deli Slovenije. Z analizo rezultatov na ravni statističnih regij smo ugotovili precejšnje razlike med regijami. Med dvanajstimi statističnimi regijami izstopa predvsem Osrednjeslovenska, kjer so nestranski kandidati zasedli kar 14 od 26 županskih mest in 135 od 481 svetniških mest. Regija dosega močno rast deleža nestranskih županov in občinskih svetnikov. Delež prvih se je povečal s 44% leta 2002 na 53,8%, delež drugih pa s 17,6% leta 2002 na 28,1%. Oba deleža sta močno nad državnim povprečjem, obenem pa je nadpovprečna tudi njuna rast.

Omenjena ugotovitev potrjuje dejstvo, da je teza o velikem uspehu nestranskih kandidatov nastala predvsem na podlagi volilnih rezultatov v Osrednjeslovenski regiji oziroma v Mestni občini Ljubljana. V manjši meri so nanjo vplivali tudi rezultati v treh obalnih občinah, kjer je glavna vloga pripadla neparlamentarnim strankam, ter rezultati v nekaterih mestnih občinah (predvsem Kranju, delno tudi v Mariboru).

Končna ugotovitev pričujoče analize je, da lokalne volitve 2006 z vidika uspeha nestranskih kandidatov niso prinesle pomembnejših sprememb v slovenski politični prostor. Res je, da so nestranski kandidati v nekaterih občinah dosegli zavidljiv uspeh, vendar pa bi bilo napačno, če bi rezultate v posameznih občinah posploševali na celotno državo.

Viri in literatura

- Babič, M., 2006. Poljub smrti in pokvarjena zadruga. Sobotna priloga (Delo), 18. novembra 2006, str. 7.
- Ministrstvo za notranje zadeve, 2006. Seznam političnih strank. URL: http://www.mnz.gov.si/si/splosno/vstopna_stran/za_drzavljanedunz/politice_stranke/ (citirano 1. 10. 2006)
- RVK (Republiška volilna komisija), 2007. Zgodovina volitev. URL: <http://www.gov.si/rvk/> (citirano 15.1.2007)
- Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2006. Lokalne volitve 2006. URL: <http://volitve.gov.si/lv2006/index.html> (citirano 5. 2. 2007)
- SURS (Statistični urad Republike Slovenije), 2007. Lokalne volitve 1994-2006, SURS, Ljubljana. URL: <http://www.stat.si/doc/pub/06-RP-078-0701.pdf> (citirano 1. 5. 2007)
- SURS (Statistični urad Republike Slovenije), 2007. Volitve. URL: http://www.stat.si/tema_splosno_volitve.asp (citirano 5. 2. 2007)
- Zakon o lokalnih volitvah. URL: http://www.gov.si/rvk/LOKALNE_VOLITVE_2006/ZLV.html (citirano 15. 4. 2007)

Zakon o lokalni samoupravi. URL: http://www.gov.si/rvk/LOKALNE_VOLITVE_2006/ZLS.html (citirano 15. 4. 2007)

SUCCESS OF NONPARTY CANDIDATES ON LOCAL ELECTIONS 2006 IN SLOVENIA

Summary

The Slovenian local election 2006 delivered some surprising results. According to many political commentators these elections represented an important milestone. The main reason for such statements was supposed to be the great success of non-party candidates. Ljubljana is mentioned by many as an example of great power of nonparty candidates and of the decline of traditional political parties. In Ljubljana Zoran Jankovič, a nonparty candidate, managed to win the election for mayor in the first round (he managed to win astonishing 62,99 % of the votes). Besides, his non-party list managed to win the majority of seats (23 out of 45) in the municipality council.

Since no other examples were mentioned, it seemed that the thesis of the “great non-party candidate success” was built on the Ljubljana election results. This led us to a more detailed analysis of the local election results. We were especially interested in the results of non-party candidates. Three questions were put into the center of our analysis: How successful were non-party candidates at the Slovenian local elections 2006? Did the 2006 local elections differ from the previous elections in 2002? Were there any regional differences in the success of non-party candidates?

The analysis is divided into three parts. In the first part some methodological problems are discussed. In the second part the success of non-party candidates on municipality mayor elections is analyzed and in the third part the success of non-party candidates at municipality council elections is analyzed. The data for the analysis were acquired from the internet site of Local elections 2006 (<http://volitve.gov.si/lv2006/index.html>) and the internet site of the Statistical Office of the Republic of Slovenia (<http://www.stat.si/>).

The analysis showed that the local elections 2006 were not as important as some commentators were suggesting. It is true that non-party candidates represent an important political force since they occupy 32,9% of mayor seats and 17,9% of the seats in municipality councils, but their share is not much bigger than it was after the 2002 local elections (30,6% and 17,1%). If the last election is compared with the three previous ones (in 1994, 1998 and 2002), it can be seen that the share of non-party candidates is constantly on the increase. In 1994 only 19,7% of mayor offices and 9,4 council seats were won by non-party candidates. Both shares rose in 1998 (to 24,1% and 11,7%). The biggest growth happened at the 2002 election when non-party candidates managed to win 30,6% of mayor seats and 17,1% of municipality council seats (an increase of more than 6 percentage points) (SURS, 2007).

The situation is more complicated if we look at the results in different regions. The analysis of results at the level of statistical regions showed big differences among them. The most interesting is the Osrednjeslovenska region (a region around the capital of Ljubljana),

where non-party candidates managed to win 14 out of 26 mayor offices and 135 out of 481 council seats. We are witnessing strong growth in the share of non-party mayors (their share increased from 44% in 2002 to 53,8% in 2006) as well as in the share of non-party council members (their share increased from 17,6% in 2002 to 28,1% in 2006). Both shares are well above the state average.

The analysis of non-party candidate results at the state and regional levels confirmed our assumption that the thesis of a great political turn in Slovenia at the 2006 local election was based on the results of election in Ljubljana and the Osrednjeslovenska region. If we look at Slovenia as a whole, we cannot talk about big differences between the last and the previous local elections. Nothing spectacular happened on the Slovene political scene. It is true that in some municipalities (especially in capital city of Ljubljana) non-party candidates achieved surprising results but, generally speaking, the role and power of traditional political parties stayed unchanged.